Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (suurkoda)

11. september 2024*

Ühine välis- ja julgeolekupoliitika – Piiravad meetmed seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega – Rahaliste vahendite külmutamine – Nende isikute, üksuste ja asutuste loetelu, kelle suhtes kohaldatakse rahaliste vahendite ja majandusressursside külmutamist – Hagejate nime kandmine sellesse loetellu – Hagejatele kuuluvate või nende omandis, valduses või kontrolli all olevate rahaliste vahendite ja majandusressursside deklareerimise kohustus – Kohustus teha koostööd liikmesriigi pädeva asutusega – Osalemine tegevuses, mille eesmärk või tagajärg on piiravatest meetmetest kõrvalehoidmine – Määruse (EL) nr 269/2014 artikli 9 lõiked 2 ja 3 – Tühistamishagi – Õigus esitada hagi – Otsene puutumus – Halduse üldakt, mis ei vaja rakendusmeetmeid – Põhjendatud huvi – Vastuvõetavus – Võimu kuritarvitamine – Nõukogu pädevus – Proportsionaalsus – Õiguskindlus

Kohtuasjas T-644/22,

Gennady Nikolayevich Timchenko, elukoht Genf (Šveits),

Elena Petrovna Timchenko, elukoht Genf,

esindajad: advokaadid S. Bonifassi, E. Fedorova, T. Bontinck, A. Guillerme, L. Burguin ja J. Bastien,

hagejad,

versus

Euroopa Liidu Nõukogu, esindaja: M. Bishop, keda abistasid advokaadid B. Maingain ja A. Vandevelde,

kostja,

keda toetab

Euroopa Komisjon, esindajad: H. Krämer, C. Giolito, M. Carpus Carcea ja L. Puccio,

menetlusse astuja,

ÜLDKOHUS (suurkoda),

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

koosseisus: president M. van der Woude, kohtunikud S. Papasavvas, D. Spielmann, M. J. Costeira, K. Kowalik-Bańczyk, S. Gervasoni, L. Madise, N. Półtorak, M. Brkan, I. Gâlea, I. Dimitrakopoulos, D. Kukovec, S. Kingston, T. Tóth (ettekandja) ja S. L. Kalėda,

kohtusekretär: ametnik H. Eriksson,

arvestades menetluse kirjalikku osa,

arvestades 11. jaanuaril 2024 toimunud kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

kohtuotsuse

1 ELTL artikli 263 alusel esitatud hagis paluvad hagejad Gennady Nikolayevich Timchenko ja Elena Petrovna Timchenko sisuliselt tühistada nõukogu 21. juuli 2022. aasta määruse (EL) 2022/1273, millega muudetakse määrust (EL) nr 269/2014, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega (ELT 2022, L 194, lk 1; edaspidi „vaidlustatud määrus“), artikli 1 punkti 4 osas, milles sellega muudetakse nõukogu 17. märtsi 2014. aasta määruse (EL) nr 269/2014, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega (ELT 2014, L 78, lk 6), artiklit 9, lisades sellesse rahaliste vahendite deklareerimise kohustuse ja pädevate asutustega tehtava koostöö kohustuse (muudetud määruse nr 269/2014 artikli 9 lõige 2) ning samastades nende kohustuste täitmata jätmise rahaliste vahendite külmutamise meetmetest kõrvalehoidmisega (muudetud määruse nr 269/2014 artikli 9 lõige 3) (edaspidi „vaidlustatud sätted“).

Vaidluse taust

2 G. Timchenko on ärimees, kes on abielus E. Timchenkoga. Mõlemad hagejad on Venemaa ja Soome kodanikud.

3 2014. aasta märtsis annekteeris Venemaa Föderatsioon ebaseaduslikult Krimmi Autonoomse Vabariigi ja Sevastopoli linna ning tegeleb sellest ajast alates katkematult destabiliseeriva tegevusega Ukraina idaosas. Samal ajal on venemeelsed separatistlikud liikumised astunud relvastatud konflikti Ukraina valitsusega Donetski ja Luganski oblastites.

4 Euroopa Liidu Nõukogu võttis eelkõige ELL artikli 29 alusel 17. märtsil 2014 vastu otsuse 2014/145/ÜVJP, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega (ELT 2014, L 78, lk 16). Samal päeval võttis ta ELTL artikli 215 alusel vastu määruse nr 269/2014. Järgnevatel päevadel alustasid Venemaa relvajõud kogu Ukrainas sõjalisi operatsioone, mis jätkuvad praeguseni.

5 21. veebruaril 2022 allkirjastas Venemaa Föderatsiooni president dekreedi, millega tunnustas isehakanud „Donetski Rahvavabariigi“ ja „Luganski Rahvavabariigi“ iseseisvust ja suveräänsust, ning andis korralduse Vene relvajõudude paigutamiseks nendesse piirkondadesse.

6 22. veebruaril 2022 tegi liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja (edaspidi „kõrge esindaja“) Euroopa Liidu nimel avalduse, milles mõistis need teod hukka, kuna need kujutavad endast rahvusvahelise õiguse rasket rikkumist. Ta teatas, et liit reageerib Venemaa Föderatsiooni rikkumistele, võttes kiiremas korras täiendavaid piiravaid meetmeid.

7 Sellega seoses on nõukogu vastu võtnud mitu paketti piiravaid meetmeid. Hageja G. Timchenko nimi lisati nõukogu 28. veebruari 2022. aasta otsusega (ÜVJP) 2022/337, millega muudetakse otsust 2014/145/ÜVJP, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega (ELT 2022, L 59, lk 1), ja nõukogu 28. veebruari 2022. aasta rakendusmäärusega (EL) 2022/336, millega rakendatakse määrust nr 269/2014 (ELT 2022, L 58, lk 1), ning hageja E. Timchenko nimi lisati 8. aprillil 2022 nõukogu otsusega (ÜVJP) 2022/582, millega muudetakse otsust 2014/145/ÜVJP, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega (ELT 2022, L 110, lk 55), ja nõukogu rakendusmäärusega (EL) 2022/581, millega rakendatakse määrust nr 269/2014 (ELT 2022, L 110, lk 3), ning on seejärel hoitud otsuse 2014/145 lisas ja määruse nr 269/2014 I lisas sisalduvas nende isikute, üksuste ja asutuste loetelus, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid. Nende piiravate meetmete peale esitati Üldkohtule tühistamishagid (kohtuasjad T-252/22, Timchenko *vs.* nõukogu, ja T-361/22, Timchenko *vs.* nõukogu).

8 Punktis 7 nimetatud aktide vastuvõtmise ajal oli määruse nr 269/2014 artiklis 2 sätestatud järgmist:

„1. Külmutatakse kõik I lisas loetletud füüsilistele või juriidilistele isikutele, üksustele või asutustele või nendega seotud füüsilistele või juriidilistele isikutele, üksustele või asutustele kuuluvad, nende valduses või kontrolli all olevad rahalised vahendid ja majandusressursid.

2. Rahalisi vahendeid ega majandusressursse ei tehta otseselt ega kaudselt kättesaadavaks I lisas loetletud füüsilistele või juriidilistele isikutele, üksustele või asutustele või nendega seotud füüsilistele või juriidilistele isikutele, üksustele või asutustele ega nende kasuks.“

9 Määruse artikli 8 lõikes 1 oli sätestatud:

„1. Ilma et see piiraks kehtivate aruandlust, konfidentsiaalsust ja ametisaladust käsitlevate eeskirjade kohaldamist, peavad füüsilised ja juriidilised isikud, üksused ning asutused:

a) esitama viivitamata käesoleva määruse järgimist hõlbustava teabe, näiteks teave vastavalt artiklile 2 külmutatud kontode ja rahasummade kohta, nende elu- või asukoha liikmesriigi pädevale asutusele ja edastama otse või liikmesriigi kaudu komisjonile, ning

b) tegema koostööd kõnealuse pädeva asutusega nimetatud teabe kontrollimisel.“

10 Määruse artiklis 9 oli ette nähtud, et „[k]eelatud on teadlikult ja tahtlikult osaleda tegevuses, mille eesmärk või tagajärg on kõrvalehoidmine artiklis 2 osutatud meetmetest“.

11 Määruse artiklis 15 oli sätestatud:

„1. Liikmesriigid kehtestavad eeskirjad käesoleva määruse sätete rikkumise eest kohaldatavate karistuste kohta ning võtavad kõik vajalikud meetmed nende rakendamise tagamiseks. Ettenähtud karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.

2. Liikmesriigid teevad lõikes 1 osutatud eeskirjad komisjonile teatavaks viivitamata pärast käesoleva määruse jõustumist ning teatavad komisjonile eeskirjade edaspidistest muudatustest.“

12 Nõukogu võttis 3. juunil 2022 vastu määruse (EL) 2022/880, millega muudetakse määrust nr 269/2014 (ELT 2022, L 153, lk 75), leides muu hulgas, et tuleks selgitada ja tugevdada sätteid, mis käsitlevad riigisiseseid karistusi kõnealuses määruses ette nähtud meetmete rikkumise eest (määruse 2022/880 põhjendus 2).

13 Määruse nr 269/2014 artikli 15 lõiget 1 muudeti järgmiselt:

„Liikmesriigid kehtestavad õigusnormid käesoleva määruse sätete rikkumise eest kohaldatavate karistuste, sealhulgas asjakohasel juhul kriminaalkaristuste kohta ning võtavad kõik vajalikud meetmed nende rakendamise tagamiseks. Ettenähtud karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad. Liikmesriigid näevad ette ka asjakohased meetmed sellistest rikkumistest saadud tulu konfiskeerimiseks.“

14 Nõukogu võttis 21. juulil 2022 eelkõige ELL artikli 29 alusel vastu otsuse (ÜVJP) 2022/1272, millega muudetakse otsust 2014/145 (ELT 2022, L 193, lk 219). Selle otsusega kehtestas ta uued erandid varade külmutamisest ning keelust teha rahalisi vahendeid ja majandusressursse kättesaadavaks loetellu kantud isikutele ja üksustele.

15 Samal päeval võeti eelkõige ELTL artikli 215 alusel vastu vaidlustatud määrus. Määruse põhjenduses 5 on märgitud:

„Selleks et tagada määruse (EL) nr 269/2014 tõhus ja ühetaoline rakendamine ning pidades silmas üha keerukamaid sanktsioonidest kõrvalehoidmise skeeme, mis sellist rakendamist takistavad, on vajalik kehtestada loetellu kantud isikutele ja üksustele, kellel on liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluvaid varasid, kohustus teatada sellistest varadest ja teha pädeva asutusega koostööd nende teadete kontrollimisel. Samuti on asjakohane tugevdada liidu ettevõtjate teatamiskohustusi käsitlevaid sätteid, et ära hoida varade külmutamise kohustuse rikkumist ja varade külmutamisest kõrvalehoidmist. Selle kohustuse täitmata jätmine oleks varade külmutamisest kõrvale hoidmine ning selle suhtes kohaldatakse karistusi, kui tingimused selliste karistuste kohaldamiseks on riigisiseste õigusnormide ja menetluste kohaselt täidetud.“

16 Vaidlustatud määrusega muudeti määrust nr 269/2014, nähes selle artikli 1 punktides 1–3 ette otsuses 2022/1272 sätestatud erandid. Selle määruse artikli 1 punktis 4 nähti ette, et määruse nr 269/2014 artikkel 9 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 9

1. Keelatud on teadlikult ja tahtlikult osaleda tegevuses, mille eesmärk või tagajärg on kõrvalehoidmine artiklis 2 osutatud meetmetest.

2. I lisas loetletud füüsilised või juriidilised isikud, üksused või asutused

a) esitavad teabe enne 1. septembrit 2022 või kuue nädala jooksul pärast nende I lisasse kandmise kuupäeva, olenevalt sellest, kumb on hilisem, liikmesriigi jurisdiktsiooni all olevate rahaliste vahendite ja majandusressursside kohta, mis kuuluvad neile või on nende omandis, valduses või kontrolli all, selle liikmesriigi pädevale asutusele, kus nimetatud rahalised vahendid või majandusressursid asuvad, ning

b) teevad selle pädeva asutusega koostööd nimetatud teabe kontrollimisel.

3. Lõike 2 täitmata jätmist käsitatakse osalemisena lõikes 1 osutatud tegevuses, mille eesmärk või tagajärg on kõrvalehoidmine artiklis 2 osutatud meetmetest.

[…]“.

Poolte nõuded

17 Hagejad paluvad Üldkohtul:

– tühistada vaidlustatud määrusega muudetud määruse nr 269/2014 artikli 9 lõiked 2 ja 3;

– mõista kohtukulud välja nõukogult.

18 Nõukogu palub Üldkohtul:

– jätta hagi rahuldamata;

– mõista kohtukulud välja hagejatelt.

19 Euroopa Komisjon palub jätta hagi vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata või teise võimalusena põhjendamatuse tõttu rahuldamata.

Õiguslik analüüs

Hagi vastuvõetavus

20 Nõukogu, keda toetab komisjon, väidab, et hagi on vastuvõetamatu, kuna hagejatel puudub põhjendatud huvi ja õigus esitada hagi vaidlustatud sätete tühistamiseks, millele hagejad vastu vaidlevad.

21 Esimesena tuleb analüüsida väidet hagi esitamise õiguse puudumise kohta, mille suhtes väidab nõukogu, keda toetab komisjon, et vaidlustatud sätted ei vasta ELTL artikli 263 neljandas lõigus ette nähtud tingimustele.

22 Sellega seoses märgib nõukogu eelkõige ja sisuliselt, et hagejad ei ole tõendanud, et vaidlustatud sätted ei vaja rakendusmeetmeid.

23 Hagejad vaidlevad nendele argumentidele vastu.

24 ELTL artikli 263 neljanda lõigu kohaselt võib iga füüsiline või juriidiline isik esimeses ja teises lõigus sätestatud tingimustel esitada hagi temale adresseeritud (esimene lauseosa) või teda otseselt ja isiklikult puudutava (teine lauseosa) akti vastu ning üldkohaldatava akti vastu, mis puudutab teda otseselt ega vaja rakendusmeetmeid (kolmas lauseosa).

25 Otsese puutumuse tingimus on ELTL artikli 263 neljanda lõigu teises ja kolmandas lauseosas ühine ning kohtupraktika kohaselt on sellel tingimusel mõlema lauseosa puhul sama tähendus (vt selle kohta 12. juuli 2022. aasta kohtuotsus Nord Stream 2 *vs.* parlament ja nõukogu, C-348/20 P, EU:C:2022:548, punkt 73). Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt eeldab nõue, et hagi esemeks olev meede peab füüsilist või juriidilist isikut otseselt puudutama, kahe kumulatiivse tingimuse täidetust, nimelt esiteks, et vaidlustatud meede avaldab otsest mõju selle isiku õiguslikule olukorrale, ja teiseks, et asjaomane meede ei jäta seda rakendama kohustatud adressaatidele mingit kaalutlusõigust – akti rakendamine on puhtalt automaatne ja tuleneb vaid liidu õigusnormidest, ilma et kohaldataks muid vahenorme (vt 22. juuni 2021. aasta kohtuotsus Venezuela vs. nõukogu (kolmanda riigi mõjutatus), C-872/19 P, EU:C:2021:507, punkt 61 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 13. septembri 2018. aasta kohtuotsus Rosneft jt vs. nõukogu, T-715/14, ei avaldata, EU:T:2018:544, punkt 65).

26 Lisaks tuleneb Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast, et ELTL artikli 263 neljanda lõigu kolmandas lauseosas kasutatud väljendi „mis ei [vaja] rakendusmeetmeid“ tõlgendamisel tuleb lähtuda selle sätte eesmärgist, mis nähtuvalt sätte kujunemisloost seisneb sellise olukorra vältimises, kus isik peab käituma õigusvastaselt, et saada seejärel võimalus kohtusse pöörduda. Kui aga halduse üldakt mõjutab füüsilise või juriidilise isiku õiguslikku olukorda otseselt, vajamata selleks rakendusmeetmeid, võib isik jääda tõhusast kohtulikust kaitsest ilma, kui tal puudub võimalus esitada hagi liidu kohtule, et vaidlustada selle halduse üldakti õiguspärasus. Nimelt saaks rakendusmeetmete puudumise korral füüsiline või juriidiline isik olenemata selles, et asjaomane akt puudutab teda otseselt, saavutada akti kohtuliku kontrollimise alles siis, kui ta on rikkunud akti sätteid ja viitab nende õigusvastasusele tema suhtes liikmesriigi kohtus algatatud menetluses (19. detsembri 2013. aasta kohtuotsus Telefónica *vs.* komisjon, C-274/12 P, EU:C:2013:852, punkt 27, ning 6. novembri 2018. aasta kohtuotsus Scuola Elementare Maria Montessori *vs.* komisjon, komisjon *vs.* Scuola Elementare Maria Montessori ja komisjon *vs.* Ferracci, C-622/16 P–C-624/16 P, EU:C:2018:873, punkt 58). Lisaks on Euroopa Kohus korduvalt otsustanud, et selleks, et hinnata, kas halduse üldakt vajab rakendusmeetmeid, tuleb lähtuda sellise isiku olukorrast, kes tugineb õigusele esitada hagi ELTL artikli 263 neljanda lõigu kolmanda lauseosa alusel (vt 6. novembri 2018. aasta kohtuotsus Scuola Elementare Maria Montessori *vs.* komisjon, komisjon *vs.* Scuola Elementare Maria Montessori ja komisjon *vs.* Ferracci, C-622/16 P–C-624/16 P, EU:C:2018:873, punkt 61 ja seal viidatud kohtupraktika).

27 Käesolevas asjas on vaidlustatud sätted halduse üldaktid ELTL artikli 263 neljanda lõigu viimase lauseosa tähenduses, kuna need on üldkohaldatavad ja vastu võetud ELTL artikli 215 alusel selles sättes ette nähtud muu kui seadusandliku menetluse kohaselt (vt selle kohta 22. juuni 2021. aasta kohtuotsus Venezuela *vs.* nõukogu (kolmanda riigi mõjutatus), C-872/19 P, EU:C:2021:507, punkt 92).

28 Lisaks puudutavad vaidlustatud sätted füüsilisi või juriidilisi isikuid, üksusi ja asutusi, kes on kantud muudetud määruse nr 269/2014 I lisas esitatud loetellu.

29 Hagi esitamise ajaks olid hagejate nimed selles I lisas olnud G. Timchenko puhul alates rakendusmääruse 2022/336 vastuvõtmisest ja E. Timchenko puhul alates rakendusmääruse 2022/581 vastuvõtmisest (vt käesoleva kohtuotsuse punkt 7).

30 Seega alates 21. juulist 2022, mis on vaidlustatud määruse jõustumise kuupäev, kehtivad hagejatele vaidlusalused kohustused, st nende kohustus deklareerida oma rahalised vahendid ja majandusressursid enne 1. septembrit 2022 ja kohustus teha muudetud määruse nr 269/2014 artikli 9 lõike 2 alusel koostööd liikmesriigi pädevate asutustega. Lisaks kvalifitseeritakse

nimetatud kohustuste täitmata jätmine sama määruse artikli 9 lõike 3 kohaselt osalemiseks tegevuses, mille eesmärk või tagajärg on rahaliste vahendite külmutamises seisnevatest piiravatest meetmetest kõrvalehoidmine.

31 Seega tuleb tõdeda, et vaidlustatud sätted mõjutavad hagejaid otseselt, kuna need mõjutavad otseselt nende õiguslikku olukorda. Nimelt olid deklareerimis- ja koostöökohustused ning nende täitmata jätmise tagajärjed hagejate kui määruse nr 269/2014 I lisas sisalduvasse loetellu kantud isikute suhtes nende sätete jõustumise ajal kohaldatavad. Lisaks ei nõua nende sätete kohaldamine hagejate suhtes ühegi rakendusmeetme võtmist liidu ega liikmesriikide tasandil, nagu nõukogu kohtuistungil möönis, ega jäta neid rakendama kohustatud adressaatidele mingit kaalutlusõigust, mistõttu need mõjutavad hagejate õiguslikku olukorda puhtalt automaatselt.

32 Sellest järeldub, et vaidlustatud sätted on kohaldatava kohtupraktika tähenduses halduse üldaktid, mis puudutavad hagejaid otseselt ega vaja rakendusmeetmeid.

33 Seda järeldust ei lükka ümber nõukogu viide 28. jaanuari 2016. aasta kohtuotsusele Azarov *vs.* nõukogu (T-332/14, ei avaldata, EU:T:2016:48, punktid 59 ja 60) ning selles kohtuotsuses hagi lugemine vastuvõetamatuks hageja otsese puutumuse puudumise tõttu. Selles kohtuotsuses oli hagi nimelt esitatud eelkõige aktide peale, mis muutsid Ukraina riigivara seadusvastase omastamise eest vastutavate isikute rahaliste vahendite külmutamise kriteeriume. See hagi tunnistati vastuvõetamatuks osas, milles see oli esitatud nimetatud aktide peale, kuna sisuliselt tõid need aktid kaasa õiguslikke tagajärgi üksnes üldiselt ja abstraktselt määratletud isikute ja üksuste kategooriatele ega puudutanud selle kohtuasja hagejat isiklikult ega otseselt.

34 Käesolevas asjas avaldavad vaidlustatud sätted seevastu otsest ja vahetut mõju hagejate õiguslikule olukorrale ega nõua nende rakendamise eest vastutavatelt asutustelt rakendusmeetmeid. Seega on oht, et apellandid jäävad ilma tõhusast kohtulikust kaitsest, kui neil ei ole võimalik esitada liidu kohtusse hagi vaidlusaluste sätete õiguspärasuse vaidlustamiseks.

35 Järelikult on hagejatel õigus esitada vaidlustatud sätete peale tühistamishagi.

36 Teisena, mis puudutab põhjendatud huvi puudumist, siis väidab nõukogu, et hagejatel ei ole põhjendatud huvi, kuna nad on täitnud oma deklareerimiskohustuse liikmesriikide pädevate asutuste ees. Mis puudutab hagejate argumenti, et nad ei ole liikmesriikide asutuste karistuste eest kaitstud, siis märgib nõukogu, et nad tuginevad tulevikus tekkivale ja hüpoteetilisele olukorrale.

37 Hagejad vaidlevad neile argumentidele vastu.

38 Sellega seoses tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt sõltub füüsilise või juriidilise isiku esitatud tühistamishagi vastuvõetavus sellest, kas tal on huvi vaidlustatud akti tühistamise vastu. Taoline huvi eeldab, et selle akti tühistamisest piisab, et tekitada õiguslikke tagajärgi ja et hagi tulemusel võib selle esitanud isik saada mingit kasu (vt selle kohta 27. veebruari 2014. aasta kohtuotsus Stichting Woonlinie jt *vs.* komisjon, C-133/12 P, EU:C:2014:105, punkt 54 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 18. jaanuari 2023. aasta kohtumäärus Seifert *vs.* nõukogu, T-166/22, ei avaldata, EU:T:2023:13, punkt 22 ja seal viidatud kohtupraktika). Hageja põhjendatud huvi peab olema tekkinud ja olemasolev ega või puudutada tulevikus võib-olla tekkivat olukorda (vt 17. septembri 2015. aasta kohtuotsus Mory jt *vs.* komisjon, C-33/14 P, EU:C:2015:609, punkt 56 ja seal viidatud kohtupraktika).

39 Käesoleval juhul säilib hagejatel sõltumata sellest, kas nemad või teised isikud on või ei ole asjaomaseid rahalisi vahendeid ja majandusressursse deklareerinud või külmutanud ning teinud pädevate asutustega vajadusel koostööd, põhjendatud huvi saavutada nende vaidlustatud sätete tühistamine, mis kehtestavad neile deklareerimis- ja koostöökohustused, mille järgimata jätmine võib nende jaoks kaasa tuua tõsiseid tagajärgi. Põhjendatud huvi ei kao nimelt põhjusel, et hageja on täitnud kohustused, millele ta vastu vaidleb (vt selle kohta 19. septembri 1985. aasta kohtuotsus Hoogovens Groep *vs.* komisjon, 172/83 ja 226/83, EU:C:1985:355, punkt 19, ja 15. detsembri 1999. aasta kohtuotsus Kesko *vs.* komisjon, T-22/97, EU:T:1999:327, punktid 55–65), ega ka põhjusel, et need täitis kolmas isik (vt selle kohta 6. märtsi 1979. aasta kohtuotsus Simmenthal *vs.* komisjon, 92/78, EU:C:1979:53, punkt 32). Järelikult on hagejate põhjendatud huvi tõendatud, ilma et nad peaksid tõendama, et on oma kohustusi rikkunud.

40 Lisaks on selge, et deklareerimiskohustuse täitmine ei too kaasa kõigi selles artiklis ette nähtud kohustuste lõppemist. Nimelt, kui rahalised vahendid või majandusressursid on liikmesriigi pädevale asutusele deklareeritud, kohustab muudetud määruse nr 269/2014 artikli 9 lõige 2 isikuid, kes on deklareerinud nende omanduses, valduses või kontrolli all olevad rahalised vahendid, tegema selle riigiasutusega kontrollimisel koostööd. Sellest tuleneb, et hagejad säilitavad neil tekkinud ja olemasoleva põhjendatud huvi esitada hagi muudetud määruse nr 269/2014 artikli 9 lõike 2 sätete vastu.

41 Mis puudutab muudetud määruse nr 269/2014 artikli 9 lõike 3 sätteid, siis on selles ette nähtud piiravatest meetmetest kõrvalehoidmises osalemise kvalifitseerimine lahutamatult seotud nimetatud määruse artikli 9 lõikes 2 ette nähtud kohustustega, mistõttu hagejatel on tekkinud ja olemasolev huvi esitada hagi nende sätete vastu.

42 Arvestades eespool punktides 39–41 mainitud asjaolusid, tuleb asuda seisukohale, et hagejatel on tekkinud ja olemasolev huvi vaidlustatud sätete vastu hagi esitamiseks ning järelikult on käesolev hagi vastuvõetav.

Hagi sisu

43 Hagejad esitavad neli väidet, millest esimene puudutab õigusliku aluse puudumist, teine võimu kuritarvitamist, kolmas proportsionaalsuse põhimõtte rikkumist ja neljas õiguskindluse põhimõtte rikkumist.

Esimene väide õigusliku aluse puudumise kohta

44 Esimene väide koosneb kahest osast, millest esimene puudutab ELL artiklite 24, 29 ja 40 rikkumist ning teine ELL artikli 40 ja ELTL artikli 83 lõike 1 rikkumist.

– *Esimese väite esimene osa, mille kohaselt on rikutud ELL artikleid 24, 29 ja 40*

45 Esimese väite esimeses osas väidavad hagejad, et määruse nr 269/2014 artikli 9 lõiget 2 vaidlustatud määrusega muutes ületas nõukogu talle ELTL artikli 215 lõikega 2 antud pädevust ja rikkus seega ELL artikli 24 lõiget 2 ning ELL artikleid 29 ja 40.

46 Sellega seoses väidavad hagejad esimesena, et kuna otsus 2014/145 ei näe ette muudetud määruse nr 269/2014 artikli 9 lõikes 2 ette nähtud deklareerimise ja koostöö kohustusi, ei kujuta need kohustused endast otsuse 2014/145 jõustamiseks vajalikke meetmeid. Järelikult ei saa selliseid kohustusi pidada selle otsuse „rakendusmeetmeteks“.

47 Nad lisavad, et ka kõnealuseid deklareerimis- ja koostöökohustusi ei saa pidada pelgalt piiravate meetmete „üksikasjadeks“. Nimelt lisanduvad need kohustused piiravatele meetmetele nende rakendamiseks või täideviimiseks ning nende täitmata jätmist käsitatakse selle määruse artikli 9 lõike 3 kohaselt kõrvalehoidmises osalemisena, mida muud piiravate meetmete korrad ette ei näe.

48 Täpsemalt märgivad hagejad, et miski ei õigusta nõukogu poolt nende kohustuste kehtestamist ELL artikli 29 alusel, samas kui enne vaidlustatud määrust nägi nõukogu 12. mai 2014. aasta määrusega (EL) nr 476/2014 (ELT 2014, L 137, lk 1) muudetud määruse nr 269/2014 artikkel 8 juba ette deklareerimis- ja koostöökohustused, mis olid tähtaegade ja karistuste osas vähem ranged.

49 Teisena märgivad hagejad, et nad ei eita, et nõukogul on ELL artikli 26 alusel tõepoolest pädevus ühise välis- ja julgeolekupoliitika (edaspidi „ÜVJP“) rakendamise valdkonnas. Hagejad lisavad, et vastupidi nõukogu kinnitusele ei anna ELTL artikli 2 lõige 2 samas sellele institutsioonile pädevust võtta vastu piiravate meetmete rakendusmeetmeid, kuivõrd ELL artikli 24 lõige 2 näeb ette, et ÜVJP rakendamine on eelkõige liikmesriikide ülesanne. Nad järeldavad sellest, et nõukogu rikkus vaidlustatud kohustusi vastu võttes ELL artiklis 40 kindlaksmääratud pädevuse jaotuse põhimõtet, kuna selle institutsiooni pädevuses ei ole otsustada, kuidas piiravaid meetmeid liikmesriikide territooriumil rakendatakse.

50 Nõukogu, keda toetab komisjon, vaidleb neile argumentidele vastu.

51 Tuleb meenutada, et ELL artikli 24 lõike 1 teise lõigu kohaselt kohaldatakse ÜVJP suhtes erieeskirju ja -menetlusi ning „[k]ui aluslepingud ei näe ette teisiti, määravad ühise välis- ja julgeolekupoliitika kindlaks ja rakendavad seda Euroopa Ülemkogu ja nõukogu, kes teevad otsuse ühehäälselt“. Lisaks viivad seda poliitikat ellu kõrge esindaja ja liikmesriigid kooskõlas aluslepingutega. ELL artikli 29 kohaselt võtab nõukogu vastu „otsuseid, milles määratletakse liidu lähenemisviis konkreetsele geograafilist või temaatilist laadi küsimusele“.

52 Piiravad meetmed võetakse ÜVJP raames vastu nõukogu ühehäälse otsusega, mis tehakse ELL artikli 29 alusel, ning neid rakendatakse EL toimimise lepingu raames määrusega, mille võtab ELTL artikli 215 kohaselt vastu nõukogu kvalifitseeritud häälteenamusega kõrge esindaja ja komisjoni ühise ettepaneku alusel. Ühelt poolt näeb ELTL artikli 215 lõige 1 ette, et nõukogu võtab vastu meetmed, mis on vajalikud majandus- ja rahandussuhete täielikuks või osaliseks katkestamiseks või piiramiseks ühe või mitme kolmanda riigiga vastavalt EL lepingu V jaotise 2. peatükile vastu võetud otsusele. Teiselt poolt näeb ELTL artikli 215 lõige 2 ette, et kui EL lepingu V jaotise 2. peatüki kohaselt vastu võetud otsuses on nii sätestatud, võib nõukogu võtta vastu piiravaid meetmeid juriidiliste või füüsiliste isikute ning rühmituste või mitteriiklike üksuste suhtes.

53 Kohtupraktika kohaselt tuleneb ELL artiklitest 24 ja 29, et üldjuhul on nõukogu ülesanne määratleda ÜVJP valdkonnas ühehäälselt vastu võetavates otsustes nende piiravate meetmete ese, mida liit selles valdkonnas võtab. Võttes arvesse ÜVJP eesmärkide laia ulatust, nagu need on

määratletud ELL artikli 3 lõikes 5 ja artiklis 21 ning ÜVJPga seotud erisätetes, täpsemalt ELL artiklites 23 ja 24, on nõukogul kõnealuse eseme kindlaksmääramisel ulatuslik kaalutlusõigus (28. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, punkt 88).

54 ELTL artikkel 215, mis loob seose EL lepingu ÜVJP valdkonna eesmärkide ja EL toimimise lepingu kohaldamisalasse kuuluvate majandusmeetmetega seotud liidu tegevuse vahel (vt selle kohta 19. juuli 2012. aasta kohtuotsus parlament *vs.* nõukogu, C-130/10, EU:C:2012:472, punkt 59), omakorda lubab nõukogul võtta kõrge esindaja ja komisjoni ühise ettepaneku põhjal kvalifitseeritud häälteenamusega vastu määrusi piiravate meetmete jõustamiseks, kui need kuuluvad EL toimimise lepingu kohaldamisalasse, ning eeskätt nende ühetaolise kohaldamise tagamiseks kõigis liikmesriikides (vt selle kohta 28. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, punktid 89 ja 90).

55 Seega otsustatakse ELL artikli 29 alusel vastu võetud otsustes liidu seisukoht võetavate piiravate meetmete kohta, samas kui ELTL artikli 215 alusel vastu võetud määrused on nende eesmärke ja sisu arvestades seotud nimetatud otsustega ning kujutavad endast vahendit nende jõustamiseks liidu tasandil (vt selle kohta 19. juuli 2012. aasta kohtuotsus parlament *vs.* nõukogu, C-130/10, EU:C:2012:472, punktid 72 ja 76, ning 28. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, punkt 90).

56 Käesoleval juhul võeti vaidlustatud sätted vastu ELTL artikli 215 ja täpsemalt ELTL artikli 215 lõike 2 alusel, nagu pealegi möönavad ka kohtuasja pooled.

57 Tuleb meenutada, et vaidlustatud määruse põhjenduse 5 kohaselt võeti vaidlustatud sätted selleks, et tõkestada „üha keerukamaid sanktsioonidest kõrvalehoidmise skeeme, mis [piiravate meetmete] rakendamist takistavad“. Selle määruse tõhusa ja ühetaolise rakendamise tagamiseks rõhutas nõukogu vajadust „kehtestada loetellu kantud isikutele ja üksustele, kellel on liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluvaid varasid, kohustus teatada sellistest varadest ja teha pädeva asutusega koostööd nende teadete kontrollimisel“.

58 Sellega seoses rõhutas nõukogu, et ühelt poolt ei ole nende isikute arv, kelle suhtes kohaldatakse Ukrainas valitseva olukorra tõttu võetud piiravaid meetmeid võrreldes piiravate meetmete režiimiga, mida rakendatakse teistes riikides esineva olukorra suhtes, kunagi olnud nii suur, ning teiselt poolt on püütud neist piiravatest meetmetest kõrvale hoida või isegi neid rikkuda, et vältida nende tõhusat kohaldamist. Lisaks, nagu nähtub kohtuistungil toimunud aruteludest, oli kõnealuste kohustuste kehtestamine seda enam õigustatud, et varem olid vähesed liikmesriigid kehtestanud riigisiseseid õigusnorme, mis näevad ette taolisi kohustusi, eelkõige kohustuse deklareerida omandis, valduses või kontrolli all olevad rahalised vahendid ja majandusressursid.

59 Sellest tuleneb, et deklareerimis- ja koostöökohustused kehtestati käesoleval juhul selleks, et tagada määruse nr 269/2014 ühetaoline kohaldamine liidu territooriumil ja nurjata piiravatest meetmetest kõrvalehoidmise strateegiad, mida viiakse ellu eelkõige keerukate juriidiliste ja finantsskeemide abil.

60 Seega, kuna muudetud määruse nr 269/2014 artikli 9 lõikes 2 ette nähtud meetmed on seotud otsusega 2014/145, kuivõrd need tagavad liidu tasandil selles otsuses ette nähtud piiravate meetmete tõhusa ja ühetaolise rakendamise, siis tuleb tagasi lükata hagejate argument, mille kohaselt need rikuvad ELTL artikli 215 lõiget 2 põhjusel, et need ei ole vajalikud ja neid ei võinud vastu võtta ilma, et need oleksid olnud ette nähtud ELL artiklil 29 põhinevas nõukogu otsuses.

61 Kuna muudetud määruse nr 269/2014 artikli 9 lõike 2 sätted võisid tagada kõnealustes sätetes ette nähtud kohustuste ühetaolise kohaldamise liidu tasandil ning järelikult otsuse 2014/145 tõhusa ja ühetaolise rakendamise, tuleb samadel põhjustel, mida on mainitud käesoleva kohtuotsuse punktides 57–60, tagasi lükata hagejate argument, mille kohaselt kuuluvad need kohustused liikmesriikide rakenduspädevusse ja seega on nende puhul tegemist ELL artikli 24 lõike 2 rikkumisega. Lisaks, kuna ELL artikkel 40 ei puuduta pädevuse jaotust liidu ja tema liikmesriikide vahel, ei saa hagejad väita, et vaidlusaluste kohustuste kehtestamine rikub seda sätet põhjusel, et see kuulub liikmesriikide rakenduspädevusse.

62 Samuti, vastupidi sellele, mida väidavad hagejad, ei too pelk ELTL artikli 215 lõikes 2 sisalduv viide piiravatele meetmetele kaasa selles sättes ette nähtud meetmete piirdumist hoidumiskohustusega. Nagu on meenutatud käesoleva kohtuotsuse punktis 54, on selle sätte eesmärk nimelt võimaldada nõukogul rakendada ÜVJP valdkonnas vastu võetud otsust, et tagada selle ühetaoline kohaldamine kõigis liikmesriikides.

63 Kuna käesolevas asjas on muudetud määruse nr 269/2014 artikli 9 lõikes 2 ette nähtud kohustuste eesmärk tagada otsuses 2014/145 ette nähtud rahaliste vahendite külmutamise meetmete tõhusus ja nende rakendamine, siis tuleb asuda seisukohale, et nõukogu võis ELTL artikli 215 lõike 2 alusel ja ELL artiklit 29 rikkumata kehtestada sellised kohustused liidu määrusega olenemata sellest, et neid kohustusi ei olnud vastavas otsuses sõnaselgelt ette nähtud.

64 Lõpuks tuleb märkida, et enne määruse nr 269/2014 artikli 9 lõike 2 muutmist nägi käesoleva kohtuotsuse punktis 9 ära toodud määruse nr 269/2014 artikkel 8 tõepoolest juba ette teatamiskohustuse. Samas viitab see artikkel konfidentsiaalsuse ja ametisaladuse hoidmise kohustusele, mida peavad täitma füüsilised ja juriidilised isikud ning üksused ja asutused, seega peamiselt ettevõtjad, kelle ülesanne on tagada rahaliste vahendite külmutamise meetmete rakendamine, mitte isikud, kes on kantud piiravate meetmete loetellu. Seda kinnitab ka asjaolu, et kõnealuses artiklis 8 ei leidu selles määruses piiravate meetmete subjektiks olevate isikute tähistamiseks kasutatavat vormelit „I lisas loetletud […] isikud“. Seega, kuna määruse nr 269/2014 artikkel 8 ei olnud kohaldatav piiravate meetmete subjektiks olevate isikute suhtes, kes on aga samas käesoleva kohtuotsuse punktides 57–60 meenutatud kontekstis kõige paremas positsioonis deklareerimaks liikmesriigi pädevatele asutustele oma vara, tuleb tagasi lükata hagejate argument, mille kohaselt sisuliselt oli määruse artikli 9 lõike 2 vastuvõtmine põhjendamatu.

65 Seega tuleneb käesoleva kohtuotsuse punktidest 56–64, et kuna muudetud määruse nr 269/2014 artikli 9 lõike 2 sätted kuuluvad ÜVJP valdkonnas kehtestatud otsuse rakendamispädevusse, võis nõukogu need kehtestada ELTL artikli 215 lõike 2 alusel vastu võetud liidu määrusega vaatamata asjaolule, et vaidlusalused kohustused on hagejatele pandud tegutsemiskohustused ning neid ei olnud ette nähtud ELL artikli 29 alusel vastu võetud otsuses.

66 Seega tuleb esimese väite esimene osa tagasi lükata.

– *Esimese väite teine osa, mille kohaselt on rikutud ELL artiklit 40 ja ELTL artikli 83 lõiget 1*

67 Esimese väite teises osas väidavad hagejad sisuliselt, et muudetud määruse nr 269/2014 artikli 9 lõike 3 vastuvõtmisega rikkus nõukogu ELL artiklit 40 ja ELTL artikli 83 lõiget 1.

68 Sellega seoses väidavad nad, et nähes vaidlustatud määrusega muudetud määruse nr 269/2014 artikli 9 lõikes 3 ette, et deklareerimiskohustuse täitmata jätmist käsitatakse osalemisena tegevuses, mille eesmärk või tagajärg on piiravatest meetmetest kõrvalehoidmine, ning muutes määrusega 2022/880 muudetud määruse nr 269/2014 artikli 15 lõiget 1, asus nõukogu liikmesriikide asemele, et otsustada, kuidas piiravaid meetmeid liikmesriikide territooriumil rakendatakse ja seal nende eest karistatakse, eelkõige kohustades neid nägema ette konfiskeerimismeetmeid.

69 Nad rõhutavad, et ELTL artikli 83 kohaselt ei ole nõukogul pädevust ühtlustada liidu tasandil karistusi, mida kohaldatakse ÜVJP valdkonnas vastu võetud piiravate meetmete rikkumise korral, kuna selles valdkonnas võib kehtestada kuritegude ja karistuste miinimumeeskirju üksnes seadusandliku tavamenetluse kohaselt vastu võetud direktiividega.

70 Sellist analüüsi kinnitab nende väitel ka asjaolu, et liidu tasandil on kuriteovahendite ja kriminaaltulu konfiskeerimist liidus ühtlustatud juba Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. aprilli 2014. aasta direktiiviga 2014/42/EL kuriteovahendite ja kriminaaltulu arestimise ja konfiskeerimise kohta Euroopa Liidus (ELT 2014, L 127, lk 39).

71 Lisaks võttis nõukogu pärast vaidlustatud sätete vastuvõtmist 28. novembril 2022 vastu otsuse (EL) 2022/2332, mis käsitleb liidu piiravate meetmete rikkumise määratlemist kuriteoliigina, mis vastab [ELTL] artikli 83 lõikes 1 sätestatud kriteeriumidele (ELT 2022, L 308, lk 18). Selles otsuses otsustas nõukogu väidetavalt, et piiravate meetmete rikkumine on ELTL artikli 83 lõike 1 teise lõigu tähenduses kuritegu. Just selle otsuse alusel võttis komisjon 2. detsembril 2022 vastu ettepaneku võtta vastu direktiiv liidu piiravate meetmete rikkumisega seotud kuritegude ja karistuste määratlemise kohta (COM(2022) 684 (final)), mille kohaselt ei saa karistusõiguse mõistete ja karistuste ühtlustamine toimuda ELTL artikli 215 alusel.

72 Mis puudutab nõukogu argumenti, et kohaldatavate karistuste korda ei ole võimalik vaidlustada põhjusel, et määrusega 2022/880 muudetud määruse nr 269/2014 artikli 15 lõige 1 ei ole käesoleva hagi ese ja et seega oleks hagejate poolt nende sätete vaidlustamine aegunud, siis väidavad hagejad, et neil oli võimalik seda artiklit vaidlustada alles siis, kui vaidlustatud sätted olid vastu võetud. Nad märgivad, et igal juhul vaidlustavad nad määrusega 2022/880 muudetud määruse nr 269/2014 artikli 15 lõike 1 õigusvastasuse vastuväitega.

73 Nõukogu, keda toetab komisjon, vaidleb neile argumentidele vastu.

74 Mis esimesena puudutab hagejate poolt määrusega 2022/880 muudetud määruse nr 269/2014 artikli 15 lõike 1 vastu esitatud õigusvastasuse vastuväidet, siis selleks, et see väide oleks vastuvõetav, peab see puudutama sätteid, mis on vaidlustatud akti õiguslikuks aluseks või millel on selle aktiga vahetu õiguslik seos (vt selle kohta 8. septembri 2020. aasta kohtuotsus komisjon ja nõukogu *vs.* Carreras Sequeros jt, C-119/19 P ja C-126/19 P, EU:C:2020:676, punkt 69 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 15. novembri 2023. aasta kohtuotsus OT *vs.* nõukogu, T-193/22, EU:T:2023:716, punkt 33 ja seal viidatud kohtupraktika).

75 Lisaks asjaolule, et õigusvastasuse vastuväide esitati alles repliigi staadiumis, tuleb käesolevas asjas tõdeda, et määrusega 2022/880 muudetud määruse nr 269/2014 artikli 15 lõike 1 sätted ei ole määruse nr 269/2014 artikli 9 lõike 3 õiguslik alus. Esimesena nimetatud sätetel ei ole ka otsest õiguslikku seost nende teiste sätetega, kuna esimesena nimetatud sätted kehtivad üldiselt

nimetatud määruse rikkumise korral kohaldatavate karistuste, mitte konkreetselt teisena nimetatud sätete suhtes. Järelikult tuleb õigusvastasuse vastuväide vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükata.

76 Mis teisena puudutab küsimust, kas vaidlustatud määrusega muudetud määruse nr 269/2014 artikli 9 lõike 3 sätted koostoimes määrusega 2022/880 muudetud määruse nr 269/2014 artikli 15 lõikega 1 on oma olemuselt kriminaliseerivad, rikkudes nii ELTL artikli 83 lõiget 1, siis tuleb kõigepealt märkida, et muudetud määruse nr 269/2014 artikli 9 lõikes 3 on piirdutud sellega, et sama määruse artikli 9 lõikes 2 ette nähtud deklareerimis- ja koostöökohustuste täitmata jätmine on kvalifitseeritav kõrvalehoidmises osalemisena selle määruse artikli 9 lõike 1 tähenduses.

77 Tuleb aga tõdeda, et kõrvalehoidmises osalemise kvalifitseerimist kui sellist muudetud määruse nr 269/2014 artikli 9 lõikes 3 ei saa pidada kriminaliseerimiseks.

78 Seoses hagejate argumendiga, et vaidlustatud määrusega muudetud määruse nr 269/2014 artikli 9 lõike 3 sätted, tõlgendatuna määrusega 2022/880 muudetud määruse nr 269/2014 artikli 15 lõike 1 sätteid arvestades, kujutavad endast kriminaliseerimist viimati nimetatud sätetes ette nähtud kriminaalkaristuste tõttu, tuleb märkida, et määrusega 2022/880 muudetud määruse nr 269/2014 artikli 15 lõige 1 jätab karistuste, „sealhulgas asjakohasel juhul kriminaalkaristuste“ kehtestamise liikmesriikide ülesandeks.

79 Sellise sõnastuse kasutamine tähendab aga, et määruse nr 269/2014 rikkumiste eest kohaldatavate karistuste laadi kindlaksmääramine kuulub liikmesriigi ametiasutuste pädevusse ja seega liikmesriigi õiguse kohaldamisalasse, seda ka rikkumistest saadud tulu konfiskeerimises seisneva karistuse kohaldamise osas (vt selle kohta 19. märtsi 2020. aasta kohtuotsus „Agro In 2001“, C-234/18, EU:C:2020:221, punktid 60 ja 61).

80 Sellega seoses tuleb märkida, et mis puudutab konkreetselt muudetud määruse nr 269/2014 artikli 9 lõiget 3, siis vaidlustatud määruse põhjenduse 5 viimane lause, mille kohaselt võidakse selle määruse artikli 9 lõikes 3 ette nähtud piiravatest meetmetest kõrvalehoidmise eest kohaldada karistusi, „kui tingimused selliste karistuste kohaldamiseks on riigisiseste õigusnormide ja menetluste kohaselt täidetud“, kinnitab sisuliselt liikmesriikidele antud pädevust määrata kindlaks, kas karistused on tsiviil-, haldus- või karistusõiguslikku laadi.

81 Seega tuleneb käesoleva kohtuotsuse punktidest 79 ja 80, et muudetud määruse nr 269/2014 artikli 9 lõiget 3 ei saa pidada kriminaliseerimiseks ja seega ELTL artiklit 83 rikkudes vastuvõetuks.

82 Seda järeldust ei sea kahtluse alla hagejate argument, et käesoleva kohtuotsuse punktis 71 mainitud direktiivi ettepaneku tegemine komisjoni poolt kinnitab muudetud määruse nr 269/2014 artikli 9 lõike 3 kriminaalõiguslikku laadi.

83 Nimelt tuleb märkida, et selle direktiivi ettepaneku sätted – mille kehtestamiseks tuli vastavalt ELTL artikli 83 lõike 1 kolmandale lõigule enne selle vastuvõtmist kõigepealt teha nõukogu otsus, millega määratletakse uus kuritegevusvaldkond – nägid ette, et liikmesriikide asutusi kohustatakse kehtestama miinimumeeskirjad kuritegude ja karistuste määratlemiseks piiravates meetmetes ette nähtud deklareerimis- ja koostöökohustuste täitmata jätmise korral. Käesoleva kohtuotsuse punktides 76–80 juba mainitud põhjustel tuleb aga tõdeda, et muudetud määruse nr 269/2014 artikli 9 lõike 3 sätete puhul see nii ei ole.

84 Lõpuks tuleb märkida, et nii muudetud määruse nr 269/2014 artikli 9 lõige 3 kui ka määrusega 2022/880 muudetud määruse nr 269/2014 artikli 15 lõige 1 jätavad liikmesriigi asutustele pädevuse kindlaks määrata, kas kõrvalehoidmises osalemises seisnev rikkumine ja selle rikkumisega seotud karistused on kriminaal-, tsiviil- või haldusõiguslikku laadi. Sellest tuleneb, et samadel põhjustel, mida on mainitud käesoleva kohtuotsuse punktides 51–55, võis nõukogu need sätted vastu võtta ELTL artikli 215 lõike 2 alusel ning ei saa ette heita, et nõukogu oleks asunud oma seadusandliku pädevuse teostamisel alusetult liikmesriikide asemele.

85 Lisaks, kuna vaidlusaluste kohustuste ja rikkumiste korral määratavate karistuste suhtes kohaldatav õiguslik regulatsioon ei kuulu karistusõiguse valdkonda, ei saa nõukogule ette heita ELTL artikli 83 rikkumist, mistõttu vastupidi hagejate väidetele ei ole nõukogu rikkunud ka ELL artiklit 40. Järelikult tuleb esimese väite teine osa ja esimene väide tervikuna tagasi lükata.

Teine väide, mis käsitleb võimu kuritarvitamist

86 Teise väitega leiavad hagejad sisuliselt, et õhutades liikmesriike karistama konfiskeerimisega määruse nr 269/2014 artikli 9 lõikes 2 ette nähtud kohustuste täitmata jätmise eest, on nõukogu toime pannud võimu kuritarvitamise.

87 Hagejad on nimelt seisukohal, et edaspidi ei ole enam tegemist pelgalt rahaliste vahendite külmutamise, vaid konfiskeerimisega, nagu kinnitatakse Euroopa Ülemkogu eesistuja, kõrge esindaja ja komisjoni presidendi deklaratsioonides ning Euroopa Ülemkogu 20. ja 21. oktoobri 2022. aasta järeldustes. Nii toimides – kuigi piiravatel meetmetel on praktikas sarnane mõju teiste sanktsioonisüsteemidega – püüdis nõukogu moonutada rahaliste vahendite külmutamise meetmeid, korraldades nende konfiskeerimise, mis on delegeeritud liikmesriikidele.

88 Hagejad väidavad samuti, et võimu kuritarvitamist kinnitavad hilisem otsus 2022/2332, millega lisati ELTL artikli 83 lõikes 1 ette nähtud rikkumiste loetellu piiravate meetmete rikkumine, ning komisjoni direktiivi ettepanek liidu piiravate meetmete rikkumisega seotud kuritegude ja karistuste määratlemise kohta.

89 Nõukogu, keda toetab komisjon, vaidleb neile argumentidele vastu.

90 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on õigusakti puhul võimu kuritarvitamisega tegemist vaid siis, kui objektiivsete, asjakohaste ja ühtelangevate tõendite põhjal selgub, et õigusakt on vastu võetud eranditult või peamiselt teiste eesmärkide saavutamiseks kui need, millele toetuti, või aluslepingus konkreetse juhtumi lahendamiseks spetsiaalselt ette nähtud menetluse vältimiseks (vt 23. oktoobri 2008. aasta kohtuotsus People’s Mojahedin Organization of Iran *vs.* nõukogu, T-256/07, EU:T:2008:461, punkt 151 ja seal viidatud kohtupraktika).

91 Käesolevas asjas tuleb esimesena märkida, et nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktidest 76–83, ei ole vaidlustatud sätted kriminaalõiguslikku laadi ning nendega rakendatakse liidu territooriumil ühetaoliselt rahaliste vahendite külmutamise meetmeid. See tähendab, et hagejad ei saa tulemuslikult viidata võimu kuritarvitamisele seoses nende sätete kehtestamisega nõukogu määrusega, mis on nõuetekohaselt vastu võetud ELTL artikli 215 lõike 2 alusel.

92 Teisena tuleb märkida, et käesoleva kohtuotsuse punktides 56–64 mainitud asjaoludest ilmneb, et avaldused, millele hagejad tuginevad, ei kujuta endast vaidlustatud meetmete vastuvõtmise ainsat ega määravat põhjust. Sellest tuleneb, et käesoleva kohtuotsuse punktis 90 nimetatud tingimused ei ole täidetud.

93 Seega, kuna vaidlustatud sätted võeti vastu selleks ette nähtud menetluse kohaselt ning nende ainus eesmärk ei olnud, nagu väidavad hagejad, konfiskeerida piiravate meetmete abil külmutatud vara, ei saa nõukogule ette heita, et ta oleks võimu kuritarvitanud.

94 Sellest tuleneb, et teine väide tuleb tagasi lükata.

Kolmas väide, mis puudutab proportsionaalsuse põhimõtte rikkumist

95 Kolmanda väitega väidavad hagejad, et muudetud määruse nr 269/2014 artikli 9 lõikes 2 kehtestatud deklareerimiskohustus ei ole asjaomaste õigusnormidega taotletavate eesmärkide saavutamiseks sobiv ja läheb kaugemale sellest, mis on nende saavutamiseks vajalik, kuivõrd nõukogu ei ole tõendanud, et otsusega 2014/145 kehtestatud piiravate meetmete korra kohaldamiseks on vaja, et nende subjektiks olevatele isikutele oleks kehtestatud deklareerimiskohustus.

96 Sellega seoses rõhutavad hagejad, et nõukogu ei tõendanud, et määruse nr 269/2014 rakendamisel tekkisid raskused, millele viidatakse vaidlustatud määruse põhjenduses 5.

97 Nad lisavad, et nende sätete kehtestamine on määrusega taotletavaid eesmärke arvestades seda ebaproportsionaalsem, et muudetud määruse nr 269/2014 artikli 9 lõike 3 kohaselt on deklareerimis- ja koostöökohustuste täitmata jätmine käsitatav piiravatest meetmetest kõrvalehoidmisena. Seega esineb selle sättega seoses oht, et kõrvalehoidmiseks loetakse mis tahes varaühiku deklareerimata unustamine, olenemata sellest, et see deklareerimata jätmine ei olnud tahtlik, mis tekitab ümberlükkamatu kõrvalehoidmise eelduse, mis on vastuolus õigusega tõhusale õiguskaitsevahendile.

98 Hagejate sõnul on see seda problemaatilisem, et on väga tõenäoline, et liikmesriigi seadusandja seob nõukogu juhatusel piiravatest meetmetest kõrvalehoidmise kriminaalkaristusega ning lisaks potentsiaalselt ka konfiskeerimiskaristusega, mis ei ole mitte ainult „ilmselgelt ebaproportsionaalne“, vaid võtab piiravatelt meetmetelt nende säilitava ja ennetava iseloomu.

99 Hagejad väidavad lõpuks, et nende vara deklareerimiseks ette nähtud tähtaeg, käesoleval juhul 1. september 2022, jättis neile sellise kohustuse täitmiseks napid 41 päeva. Arvestades keerukust, mis on tingitud deklareerimiskohustuse määratlemiseks kasutatud mõistete ebatäpsusest ja deklareerimise korrast, mis on iga deklaratsiooni adressaadist ametiasutuse puhul erinev, ei olnud selline tähtaeg piisav ja rikkus proportsionaalsuse põhimõtet.

100 Nõukogu, keda toetab komisjon, vaidleb neile argumentidele vastu.

101 Olgu meenutatud, et liidu õiguse üldpõhimõtete hulka kuuluva proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt on nõutav, et liidu õigusnormidega rakendatavad meetmed oleksid vastava õigusaktiga taotletavate õiguspäraste eesmärkide saavutamiseks sobivad ega läheks kaugemale sellest, mis on nende saavutamiseks vajalik (13. märtsi 2012. aasta kohtuotsus Melli Bank *vs.* nõukogu, C-380/09 P, EU:C:2012:137, punkt 52, ja 15. novembri 2023. aasta kohtuotsus OT *vs.* nõukogu, T-193/22, EU:T:2023:716, punkt 56).

102 Mis puudutab kõigepealt argumenti, et nõukogu ei ole tõendanud sanktsioonidest kõrvalehoidmist võimaldavate skeemide üha suuremat keerukust, siis tuleb meenutada, et nõukogu võttis vaidlustatud sätted vastu talle antud kaalutlusõiguse raames ja põhjendas neid, nagu nähtub vaidlustatud määruse põhjendusest 5, vajadusega nurjata selliste keerukate

juriidiliste ja finantsskeemide kasutamine, mis muudavad meetmetest kõrvalehoidmise kui mitte lihtsamaks, siis vähemalt raskendavad liikmesriigi pädevate asutuste jaoks nende rahaliste vahendite ja majandusressursside kindlakstegemist, mille suhtes kohaldatakse otsuse 2014/145 alusel piiravaid meetmeid. Sellise eesmärgi – mida nõukogu ei ole kohustatud põhjendama tõendite esitamisega – taotlemine põhjendab vajadust panna isikutele, kelle suhtes kohaldatakse selle otsuse alusel piiravaid meetmeid, muudetud määruse nr 269/2014 artikli 9 lõikes 2 ette nähtud deklareerimis- ja koostöökohustused. Sellest järeldub, et esimene väide tuleb tagasi lükata.

103 Mis järgmiseks puudutab hagejate argumenti, et muudetud määruse nr 269/2014 artikli 9 lõikega 3 on kehtestatud ümberlükkamatu eeldus piiravatest meetmetest kõrvalehoidmises osalemise kohta, siis tuleb märkida, et selle artikli sätted viitavad kõrvalehoidmises osalemise laadi määratlemiseks kõnealuse määruse artikli 9 lõikele 1. Kuna viimati nimetatud sätetes on aga ette nähtud, et kõrvalehoidmises osalemiseks peab see osalemine toimuma „teadlikult ja tahtlikult“, tuleb muudetud määruse nr 269/2014 artikli 9 lõiget 3 tõlgendada nii, et see on kohaldatav vaid siis, kui määruse artikli 9 lõikes 2 ette nähtud kohustuste rikkumine on toimunud „teadlikult ja tahtlikult“. Seega ei kujuta teatud rahaliste vahendite või majandusressursside tahtmatu deklareerimata jätmine endast õigusrikkumist, mille eest kohaldatakse karistusi. See välistab seega mis tahes ümberlükkamatu eelduse, et meetmetest hoitakse kõrvale, kehtestamise nende sätetega. Järelikult tuleb see väide tagasi lükata.

104 Mis puudutab väidet, et vaidlustatud sätted toovad sisuliselt kaasa selle, et liikmesriigi asutused karistavad süstemaatiliselt konfiskeerimiskaristusega vaidlustatud määrusega muudetud määruse nr 269/2014 artikli 9 lõikes 2 ette nähtud deklareerimis- ja koostöökohustuste mis tahes rikkumist ning seega muudavad piiravate meetmete laadi, siis tuleb tõdeda, et viitega „asjakohastele meetmetele“ määruse nr 269/2014 rikkumisest saadud tulu konfiskeerimiseks määrusega 2022/880 muudetud määruse nr 269/2014 artikli 15 lõikes 1 jättis nõukogu liikmesriikide asutustele kaalutlusruumi konfiskeerimise määratlemise, laadi ja ulatuse osas. Lisaks ei või rikkumistest saadud tulu konfiskeerimise karistust, mida saab kohaldada üksnes juhul, kui ei täideta vaidlustatud määrusega muudetud määruse nr 269/2014 artikli 9 lõikes 2 ette nähtud kohustusi, segi ajada piiravate meetmete kui sellistega, mis jäävad oma laadilt ennetavateks ja ajutisteks. Igal juhul tuleb tõdeda, et konfiskeerimise ese, nagu see on ette nähtud määrusega 2022/880 muudetud määruse nr 269/2014 artikli 15 lõikes 1, mille kohaselt kohaldatakse seda üksnes „rikkumistest saadud tulu“ suhtes, erineb piiravate meetmete esemest, mis hõlmab määruse nr 269/2014 artikli 2 lõikes 1 määratletud rahalisi vahendeid ja majandusressursse. Sellest tulenevalt tuleb tagasi lükata hagejate argumendid, milles palutakse tuvastada, et vaidlustatud määrusega muudetud määruse nr 269/2014 artikli 9 lõikes 3 nimetatud kõrvalehoidmisega seotud karistused muudavad piiravate meetmete laadi ja on ilmselgelt ebaproportsionaalsed.

105 Mis puudutab hagejatele rahaliste vahendite ja majandusressursside deklareerimiseks antud 41päevast tähtaega, mida viimased peavad liiga lühikeseks, siis ei ole see nii lühike, et muudaks isikute jaoks, keda rahaliste vahendite külmutamise meetmed puudutavad, võimatuks liikmesriikide pädevatele asutustele oma rahaliste vahendite või majandusressursside tõhusa deklareerimise. On nimelt selge, et isikud, keda piiravad meetmed puudutavad, teavad kõige paremini oma vara koosseisu. Lisaks ei tähenda asjaolu, et hagejad pidid käesoleval juhul deklareerima 41 päeva jooksul nelja erineva liikmesriigi pädevale asutusele nende valduses, omandis või kontrolli all olevad rahalised vahendid ja majandusressursid, et tegemist oleks ülemäära lühikese tähtajaga. Pealegi tunnistavad hagejad isegi, et nad täitsid selle kohustuse õigel ajal, ega väida ka, et liikmesriikide pädevad asutused oleksid nende suhtes tuvastanud selle kohustuse täitmisel rikkumiste toimepaneku.

106 Lõpuks tuleb hagejate repliigis mainitud omandiõiguse ja eraelu puutumatuse ebaproportsionaalse riive kohta märkida, et sellekohased argumendid ei ole põhjendatud. Need argumendid tuleb seega tagasi lükata, ilma et oleks vaja otsustada nende vastuvõetavuse üle.

107 Eeltoodut arvestades tuleb kolmas väide tagasi lükata.

Neljas väide, mis puudutab õiguskindluse põhimõtte rikkumist

108 Hagejate neljanda väite kohaselt põhineb muudetud määruse nr 269/2014 artikli 9 lõikes 2 ette nähtud deklareerimiskohustus mõistetel „omand“ ja „kontroll“ ning rikub õiguskindluse põhimõtet.

109 Esimesena märgivad hagejad, et need kaks mõistet on oma olemuselt väga keerukad. See toob kaasa ohu, et hagejaid karistatakse deklareerimata jätmise eest, kui nad tõlgendavad neid mõisteid erinevalt iga liikmesriigi pädeva asutuse tõlgendusest. Lisaks selgitab nende kahe mõistega kaasnev ebaselgus seda, miks nõukogul oli vaja nende tähenduse täpsustamiseks kasutada praktilist juhendit ja konverentsi. Sellist praktikat ei ole varem kasutatud sätete puhul, mille rikkumise eest võidakse kriminaalkorras karistada.

110 Sellega seoses ja vastuseks komisjoni argumentidele, mille kohaselt võivad hagejad pädevatele asutustele vabalt teatada võimalikest raskustest, mis neil nende suhtes kohaldatavate sätete kohaldamisel tekivad, väidavad hagejad, et nende ülesanne ei ole ennetada administratsiooni tehtud vigu ega pöörduda kohtusse oma omandiõiguse rikkumise heastamiseks.

111 Teisena väidavad hagejad, et muudetud määruse nr 269/2014 artikkel 9 rikub õiguskindluse põhimõtet, kuna selle sätted ei näe ette korda, mille kohaselt tuleb vastav deklaratsioon iga liikmesriigi pädevale asutusele esitada. Hagejad on seisukohal, et sellekohase regulatsiooni puudumine toob liidus kaasa halduspraktika suure lahknevuse ja sellest tulenevalt satuvad isikud, kelle suhtes kohaldatakse rahaliste vahendite külmutamise meetmeid, iga asjaomase asutuse suva alla.

112 Kolmandana väidavad hagejad, et miski ei võimaldanud neil eeldada, et nõukogu võis neile sellise deklareerimiskohustuse lühikeses või keskpikas perspektiivis kehtestada, ning et selle kohustuse täitmiseks antud tähtaeg, käesoleval juhul 41 päeva, oli ilmselgelt ebapiisav.

113 Nõukogu, keda toetab komisjon, vaidleb neile argumentidele vastu.

114 Tuleb meenutada, et õiguskindluse põhimõtte kohaselt on nõutav, et liidu õigusnormid oleksid selged ja täpsed ning nende kohaldamine oleks puudutatud isikutele ettenähtav (5. märtsi 2015. aasta kohtuotsus Europäisch-Iranische Handelsbank *vs.* nõukogu, C-585/13 P, EU:C:2015:145, punkt 93; vt selle kohta 15. novembri 2023. aasta kohtuotsus OT *vs.* nõukogu, T-193/22, EU:T:2023:716, punkt 42).

115 Mis esimesena puudutab väidet, et mõisted „omand“ ja „kontroll“ ei ole piisavalt üheselt selged, nii et nõukogu pidi nende mõistete piiritlemiseks võtma abiks praktilise juhendi ja konverentsi, siis tuleb alustuseks märkida, et muudetud määruse nr 269/2014 artikli 9 lõikes 2 on kasutatud mõisteid „kuulumine“, „omand“, „valdus“ ja „kontroll“.

116 Kuivõrd määruses nr 269/2014 on neid mõisteid kasutatud, viitamata seejuures nende määratlemiseks liikmesriikide õigusele, tuleb neid pidada liidu õiguse autonoomseteks mõisteteks, mida tuleb tõlgendada ühetaoliselt kogu liidu territooriumil (vt selle kohta 22. juuni 2021. aasta kohtuotsus Venezuela *vs.* nõukogu (kolmanda riigi mõjutatus), C-872/19 P, EU:C:2021:507, punkt 42 ja seal viidatud kohtupraktika). Lisaks peab väljakujunenud kohtupraktika kohaselt arvesse võtma selle sätte sõnastust ja konteksti ning eesmärke, mida taotleb õigusakt, kuhu kõnealune säte kuulub (vt selle kohta 13. märtsi 2012. aasta kohtuotsus Melli Bank *vs.* nõukogu, C-380/09 P, EU:C:2012:137, punkt 38 ja seal viidatud kohtupraktika).

117 Samas ei ilmne, et muudetud määruse nr 269/2014 artikli 9 lõikes 2 oleks mõistete „kuulumine“, „valdus“, „omand“ ja „kontroll“ kasutamine niivõrd mitmetähenduslik, et isikutel, kelle suhtes kohaldatakse rahaliste vahendite külmutamise meetmeid, ei ole võimalik piisava kindlusega kõrvaldada kahtlusi nende mõistete ulatuse või tähenduse suhtes.

118 Nimelt tuleb asuda seisukohale, et nõukogu pidas neid mõisteid kasutades muu hulgas silmas õigust käsutada või kasutada rahalisi vahendeid või majandusressursse, nagu need on määratletud määruse nr 269/2014 artikli 1 punktides d ja g.

119 Mis puudutab täpsemalt mõisteid „kontroll“ ja „omand“, siis tuleb märkida, et seoses äriühingutega on konkreetselt piiravate meetmete kontekstis juba otsustatud, et äriühingu võib kvalifitseerida „teise üksuse omandis või kontrolli all olevaks äriühinguks“, kui ta on olukorras, kus see teine üksus saab mõjutada tema valikuid, isegi kui nende kahe majandusüksuse vahel puudub igasugune õiguslik, omandi- või kapitaliosaluse suhe (vt selle kohta 10. septembri 2019. aasta kohtuotsus HTTS *vs.* nõukogu, C-123/18 P, EU:C:2019:694, punkt 75).

120 Käesoleva kohtuotsuse punktides 118 ja 119 esitatud tõlgendused vastavad kontekstile, milles võeti vastu muudetud määruse nr 269/2014 artikli 9 lõike 2 sätted. Nõukogu eesmärk on nimelt avaldada piiravate meetmete subjektiks olevatele isikutele ja üksustele survet, mis Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava tegevuse kulusid Venemaa Föderatsiooni jaoks.

121 Lõpuks tuleb märkida, et asjaolu, et nõukogu korraldas piiravate meetmete valdkonnas kasutatud mõistete täpsustamiseks konverentsi või koostas liikmesriikide asutustele mõeldud parimate tavade juhendi, ei näita iseenesest õiguslikku ebaselgust seoses nende mõistete kasutamisega.

122 Seetõttu järeldub käesoleva kohtuotsuse punktidest 115–121, et muudetud määruse nr 269/2014 artikli 9 lõikes 2 seoses rahaliste vahendite ja majandusressurssidega kasutatud mõisted „kuulumine“, „omand“, „valdus“ ja „kontroll“ võimaldavad piisavalt selgelt ja arusaadavalt mõista, mida need hõlmavad.

123 Mis teisena puudutab ebakindlust seoses liikmesriikide asutuste erineva praktikaga deklareerimise korras, siis tuleb märkida, et andmed, mis võimaldavad kindlaks teha iga liikmesriigi pädeva asutuse, on esitatud määruse nr 269/2014 II lisas. Lisaks ei kujuta asjaolu, et hagejad olid sunnitud võtma ühendust nende liikmesriikide asutustega, et teada saada, millises vormis tuleb igale asjaomasele asutusele deklaratsioon esitada, endast õiguskindluse põhimõtte rikkumist, seda enam, et hagejad ei ole esitanud ühtegi tõendit, mis kinnitaks selliste raskuste olemasolu.

124 Mis kolmandana puudutab seda, et erinevad liikmesriikide pädevad asutused tõlgendavad käesoleva kohtuotsuse punktis 115 mainitud mõisteid väidetavalt erinevalt, ning samuti seda, et väidetavalt ei ole isikud kaitstud liikmesriikide pädevate asutuste suva eest hagejatele rahaliste

vahendite ja majandusressursside deklareerimiseks antud väga piiratud tähtaegade kontekstis, siis tuleb ühelt poolt käesoleva kohtuotsuse punktis 105 juba mainitud põhjustel tagasi lükata argument, mis puudutab liiga piiratud tähtaegu, ja teiselt poolt tuleb käesoleva kohtuotsuse punktides 116–122 mainitud põhjustel tagasi lükata väited, mis puudutavad erinevate liikmesriikide asutuste erinevaid tõlgendusi ning mis pealegi ei ole kuidagi põhjendatud.

125 Seega, kuna ükski hagejate esitatud argumentidest ei tõenda õiguskindluse põhimõtte rikkumist, tuleb neljas väide tagasi lükata ja järelikult hagi tervikuna rahuldamata jätta.

Kohtukulud

126 Üldkohtu kodukorra artikli 134 lõike 1 kohaselt on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna hagejad on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb jätta nende kohtukulud nende endi kanda ja mõista neilt välja nõukogu kohtukulud vastavalt nõukogu nõudele.

127 Kodukorra artikli 138 lõike 1 kohaselt kannavad menetlusse astunud institutsioonid ise oma kohtukulud. Sellest tulenevalt kannab komisjon ise oma kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (suurkoda)

otsustab:

1. **Jätta hagi rahuldamata.**

2. **Jätta Gennady Nikolayevich Timchenko ja Elena Petrovna Timchenko kohtukulud nende endi kanda ja mõista neilt välja Euroopa Liidu Nõukogu kohtukulud.**

3. **Jätta Euroopa Komisjoni kohtukulud tema enda kanda.**

van der Woude	Papasavvas	Spielmann
Costeira	Kowalik-Bańczyk	Gervasoni
Madise	Półtorak	Brkan
Gâlea	Dimitrakopoulos	Kukovec
Kingston	Tóth	Kalėda

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 11. septembril 2024 Luxembourgis.

Allkirjad